

PROGRAMACIÓN DO DPTO. DE ORIENTACIÓN

CURSO 2006-2007

PLAN DE ORIENTACIÓN

1. CONTEXTUALIZACIÓN

O I.E.S. "Chan do Monte" está situado na periferia do municipio de Marín, en Mogor, a 1,5 Km. aproximadamente, no lugar que lle deu o nome Chan do Monte (desviación da C-550 dirección Bueu).

A maioría da poboación escolar que recolle pertence a familias que encontran no mar o principal medio de subsistencia: pesca, marisqueo, etc.

Antigo instituto de formación profesional, hoxe faise pequeno dadas as actuais ensinanzas que se están a impartir: ESO (os dous ciclos), Bacharelato (Tecnolóxico e Humanidades), os dous niveis (medio e superior) dos Ciclos Formativos da Formación Profesional Específica, Programas de Garantía Social (modalidade Iniciación profesional) e Formación de adultos.

1.1. ESTRUCTURA ORGANIZATIVA

☞ **ÓRGANOS DE GOBERNO** (Decreto 324/1996 -D.O.G.9/8/96):

- * Unipersoais:
 - Director
 - Vicedirector
 - Secretario
 - Xefe de Estudos diúrno
 - Xefe de Estudos nocturno
- * Colexiados:
 - Consello Escolar:
 - Claustro de Profesores
 - Comisión de Coordinación Pedagóxica
- * Órganos de coordinación docente
 - Departamentos
 - Comisión de Coordinación Pedagóxica
 - Coordinador de formación en centros de traballo
 - Equipo de Normalización lingüística

1.2. CENTROS ADSCRITOS:

- * C.E.I.P. ARDAN:
- * E.I.P. SEIXO:
- * C.E.I. de MOGOR

2. COMPOSICIÓN E FUNCIONS DO DPTO.

No Decreto 120/1998, do 23 de abril, polo que se regula a orientación educativa e profesional na Comunidade Autónoma de Galicia, e posteriormente na Orde que o desenrola (24 de xullo de 1998), considérase que o Departamento de Orientación constitúe, dentro de cada centro, o garante de que a orientación, entendida como proceso que inclúe a toda a comunidade educativa que comeza no momento da escolaridade e

remata o finalizalas ensinanzas non universitarias, forma parte esencial da actividade educativa e de que se establece unha vía de asesoramento permanente ó profesorado e ás familias. Este carácter de continuidade que posúe a orientación implica a necesidade de establecer un plan de actuación común dos departamentos de orientación dos institutos de educación secundaria cos departamentos de orientación dos centros que teñen adscritos. Neste senso, o artigo 3º de dito decreto dispón que formarán parte do Departamento de Orientación dos I.E.S.:

- a) O xefe do departamento.
- b) O profesor ou profesora de pedagogía terapéutica.
- c) O xefe do Departamento de Orientación de cada un dos colexios de educación infantil e primaria e de educación primaria adscritos ó instituto.
- d) Un titor ou titora por cada un dos ámbitos lingüístico-social e científico-tecnolóxico.
- e) Nos institutos nos que se imparta formación profesional específica, incorporárase ó departamento de orientación un profesor ou profesora que imparta a área de formación e orientación laboral.

Así mesmo, por mor da Circular 13/2001 pola que se ditan instrucións da Dirección Xeral de Ordenación Educativa e Formación Profesional para unifica-las actuacións e establece-las accións prioritarias dos servizos de Orientación Educativa e Profesional do ensino non universitario da Comunidade Autónoma de Galicia para o curso 2001-2002, a Profesora de Pedagogía Terapéutica, mestre responsable da orientación no C.E.I.P. de Ardán, entra a formar parte do Departamento de Orientación.

Deste xeito, a Composición do Departamento deu lugar a seguinte relación nominal de profesores:

- ✓ Xefe do Departamento: Carlos Mariño Castro
- ✓ Profesora de Pedagogía Terapéutica: Mª Luisa Pintos López
- ✓ Titor polo ámbito lingüístico-social: Aquilino Cabadas Soto
- ✓ Titor polo ámbito científico-tecnolóxico: Jesús Gómez Morigosa
- ✓ Profesora pola área de formación e orientación laboral: Salomé Freitas Juvino.
- ✓ Xefe do Departamento de Orientación do C.E.I.P. de Seixo: Mª Lourdes Bermúdez Rivera.
- ✓ Responsable da orientación no C.E.I.P. de Ardán: Maite

O mesmo tempo no artigo 6º do mencionado decreto e no 5º da orde que o desenrola asígnanselle as seguintes funcións:

- a) Valora-las necesidades educativas, no ámbito da orientación, dos alumnos e alumnas do seu contorno e deseñar, desenvolver e avaliar programas específicos de intervención.
- b) Elaborar, de acordo coas directrices establecidas polas comisións de coordinación pedagóxica, as propostas do plan de orientación académica e profesional, e do plan de acción tutorial dos centros, así como coordina-lo profesorado e ofrecerlle soporte técnico para o desenvolvemento destes plans.
- c) Participar na elaboración dos proxectos educativo e curricular do centro, incidindo nos criterios de carácter organizativo e pedagóxico para a atención do alumnado con

necesidades educativas especiais e nos principios de avaliación formativa e, cando cumpra, na adecuación dos criterios de promoción.

- d) Diseñar accións encamiñadas á atención temperá e á prevención de dificultades ou problemas de desenvolvemento ou de aprendizaxe derivadas tanto de condicións desfavorables como de altas capacidades que presenten os alumnos e as alumnas.
- e) Participar na avaliación psicopedagóxica e no deseño e desenvolvemento de medidas de atención a diversidade.
- f) Facilitarlle ó alumnado o apoio e asesoramento necesarios para enfrontalos momentos escolares máis decisivos ou de maior dificultade, coma o ingreso no centro, o cambio de ciclo ou etapa e, cando corresponda, a elección de optativas ou de itinerarios formativos, a resolución de conflitos de relación intrapersonais ou a transición á vida profesional.
- g) Impulsa-la participación do profesorado en programas de investigación e innovación educativa nos ámbitos relativos a hábitos de traballo intelectual, programas de ensinar a pensar, habilidades sociais, técnicas de dinámica de grupos e en calquera outros relacionados co seu ámbito de actuación.
- h) Promove-la cooperación entre o centro e as familias, implicándoas no proceso educativo dos seus fillos.
- i) Favorece-lo proceso de maduración vocacional orientando e asesorando o alumnado sobre as súas posibilidades académicas e profesionais, así como as ofertas do seu contorno que lle faciliten elixir responsablemente.
- j) Nos institutos onde se imparta formación profesional específica, coordina-la orientación laboral e profesional con outras administracións ou institucións.

Funcións que determinan a liña de intervención e das que se desprenden múltiples obxectivos, como os que se expoñen no seguinte apartado.

3. OBXECTIVOS

Tendo en conta que o Departamento de Orientación centra as actuacións que lle son propias fundamentalmente en tres ámbitos (proceso de ensinanza-aprendizaxe, acción titorial e orientación educativa e profesional), en relación a eles vanse a expoñer os obxectivos que se consideran prioritarios para o presente curso:

3.1. PROCESO DE ENSINANZA-APRENDIZAXE.

3.1.1. Con respecto o **centro**:

- ⇒ Colaborar na elaboración do P.E.C. e P.C.C., incidindo en aspectos como organización, avaliación, promoción e atención ós alumnos e alumnas con necesidades educativas especiais.
- ⇒ Colaborar na elaboración de programas específicos (apoio, recuperación, etc).

- ⇒ Contribuír, en xeral, ós elementos globalizadores e personalizadores da educación.
- ⇒ Contribuír á introducción de metodoloxías innovadoras.
- ⇒ Contribuír á realización de estudos e análises sobre as necesidades dos alumnos e alumnas.
- ⇒ Asesorar ós órganos directivos no que concirne a:
 - Reforzos educativos.
 - Adaptacións curriculares.
 - Intervención psicopedagóxica
 - Criterios de avaliación e promoción do alumnado.
- ⇒ Diseñar programas orientados a prevenir e detectar dificultades educativas así como plans de intervención tendentes a solucionar estes problemas.
- ⇒ Promove-la cooperación entre o centro e as familias.
- ⇒ Fomenta-la cooperación de toda a comunidade educativa nas tarefas de orientación.

3.1.2. Con respecto ós **alumnos**

- ⇒ Prevención, detección e tratamento das dificultades de aprendizaxe.
- ⇒ Exploración e diagnóstico psicopedagóxico.
- ⇒ Reforzo pedagóxico ós alumnos que o precisen mediante adaptacións, diversificacións, etc.
- ⇒ Aplicación, revisión e modificación (se fora o caso) dos programas específicos que estea a recibir o alumnado con necesidades educativas específicas.
- ⇒ Participación nas sesións de avaliación e reunións do equipo docente.

3.1.3. Con respecto ós **profesores**.

- ⇒ Transmitirlles información acerca da avaliación psicopedagóxica e as características persoais dos alumnos e alumnas.
- ⇒ Colaborar na detección de problemas educativos (desenrolo, aprendizaxe, etc.) que presenten os alumnos e alumnas e na pronta intervención para tratar de remedialos.
- ⇒ Asesorar ó profesorado sobre a necesidade de dar resposta á diversidade nas programacións didácticas contemplando diversos niveis de dificultade.

3.1.4. Con respecto ós **pais**

- ⇒ Demandarlles colaboración para as actividades que se realizan no Centro.
- ⇒ Informarlles sobre o novo sistema educativo así como sobre os aspectos novedosos que afectan directamente ó centro: atención á diversidade, nova formación profesional, etc.
- ⇒ Intercambiar información que poida enriquece-lo coñecemento dos seus fillos para unha maior comprensión das súas condutas, actitudes, ritmo de aprendizaxe, etc.
- ⇒ Implicalos no proceso educativo dos seus fillos.

3.1.5. Con respecto a **outras institucións**

- ⇒ Solicita-la cooperación dos servizos de Asistencia Social da zona cando se considere que a problemática presentada polo alumnado poida ter orixe externo ó centro.

- ⇒ Solicita-la cooperación do Equipo Específico cando se considere a necesidade dunha intervención externa.
- ⇒ Establecemento de canles de coordinación entre orientadores de primaria e secundaria.

3.2. ACCIÓN TITORIAL

3.2.1. Con respecto ó **centro**

- ⇒ Elaboración do plan de acción titorial.
- ⇒ Aportar criterios para a organización, adxudicación e funcionamento das titorías.

3.2.2. Con respecto o **alumnado**

- ⇒ Participar nas actividades de titoría que lle sexan solicitadas.
- ⇒ Prestarlles atención individualizada cando o soliciten.
- ⇒ Axudarlles a conseguir unha boa integración no centro e no grupo de compañeiros e/ou compañeiras.

3.2.3. Con respecto ós **profesores**.

- ⇒ Asesorarlles en cuestións prácticas de organización e agrupamento do alumnado, con especial atención ó tratamento flexible á diversidade de aptitudes, intereses e motivacións.
- ⇒ Coordina-lo traballo de titorías e asesorar no desempeño da función titorial.
- ⇒ Facilitarlles a utilización na aula de técnicas específicas relativas a hábitos de traballo, técnicas de estudo, programas de ensinar a pensar, mellora da autoestima, etc.
- ⇒ Asistirles na posta en práctica de reaccións humanas (centrándose fundamentalmente na creación de habilidades sociais e na superación de prexuízos raciais, ideolóxicos ou de xénero), dinámica e xestión de grupos, entrevistas, liderazgo, etc.
- ⇒ Asesorar na implantación de programas de investigación-acción.

3.2.4. Con respecto os **pais**.

- ⇒ Cooperar na relación titores-familia para a solución de problemas que afecten os seus fillos.

3.3. ORIENTACIÓN EDUCATIVA E PROFESIONAL

3.3.1. Con respecto ó **centro**

- ⇒ Implicar o Centro na orientación profesional e preparación para a vida activa dos alumnos.
- ⇒ Implicar ó Centro en campañas de sensibilización para o fomento do autoemprego.
- ⇒ Fomenta-la cooperación entre o centro e o mundo empresarial.

3.3.2. Con respecto os **alumnos**

- ⇒ Axudarlles nos momentos de maior dificultade: ingreso, cambios de ciclos, elección de distintas materias optativas, elección entre diversos itinerarios, etc.
- ⇒ Proporcionarlles unha orientación académica e profesional individualizada e diversificada, con especial fincapé na formación para o fomento do autoemprego.

- ⇒ Facilitarlles información sobre o mundo laboral e as saídas académicas e laborais ás que se pode optar tras os estudos de Secundaria, con especial mención das ensinanzas de réxime especial.
- ⇒ Ofrecerlle orientación educativa e profesional á poboación escolarizada nas ensinanzas de educación de persoas adultas.
- ⇒ Colaborar no seguimento da inserción laboral do alumnado que finaliza ensinanzas de formación profesional.

3.3.3. Con respecto ós **profesores**.

- ⇒ Orientar tecnicamente en relación con actividades e procesos de avaliación formativa e orientadora, reforzo e apoio pedagóxico, promoción de alumnos, etc.
- ⇒ Informarlles sobre a relevancia que, para o futuro profesional e a toma de decisións, supoñen os contidos actitudinais, procedimentais e transversais.

3.3.4. Con respecto os **pais**.

- ⇒ Orientar ás familias de forma individual ou colectiva para que asuman responsablemente a educación e orientación dos seus fillos.

3.3.5. Con respecto a **outras institucións**

- ⇒ Solicitar a colaboración do Equipo Específico cando as circunstancias así o requiran.

4. PANIFICACION XERAL E ACCIÓNS PRIORITARIAS

Tendo en conta os obxectivos propostos no apartado anterior, consideramos prioritarias as seguintes accións:

Accións	Temporalización
Asesorar no concernerente á avaliación e agrupamento de alumnos, horarios, etc.	Setembro
Constitución do Departamento de Orientación.	Setembro
Elaboración do plan de orientación académica e profesional así como do plan de acción tutorial.	Setembro-outubro
En colaboración cos Departamentos de Orientación dos centros adscritos: <ul style="list-style-type: none"> • Estudio dos antecedentes escolares, características persoais e familiares dos alumnos e alumnas que acceden a 1º da E.S.O. • Elaboración dos informes individualizados de cada alumno. • Información e entrega dos mesmos ós profesores-titores. 	Outubro
Realización das avaliacións psicopedagóxicas do alumnado que comeza a súa escolarización (etapas Infantil e Primaria).	Outubro-novembro
Exploración psicopedagóxica	Todo o curso
Organización de charlas-coloquio sobre Temas transversais	Todo o curso
Orientación ó alumnado fundamentalmente nos casos de: <ul style="list-style-type: none"> • Condutas conflitivas dentro e fora da aula. • Retraso escolar. 	Todo o curso
Orientación pais. Charlas ás APAS.	Todo o curso

Orientación profesores.	Todo o curso
Orientación vocacional e profesional o finaliza-la E.S.O. (régime ordinario e adultos) e o Bacharelato.	3º trimestre
Revisión do alumnado con necesidades educativas especiais.	Outubro-novembro
Seguimento dos programas de reforzo educativo, adaptación curricular e modificación de conduta.	Todo o curso
Recompilación de materiais de apoio: • Elaboración dunha páxina web. • Búsqueda de páxinas web. • Aportación de materiais impresos: programas a desenrolar nas horas de titoría, revistas especializadas, etc.	Todo o curso
Participación en actividades formativas para orientadores.	Todo o curso

Se trataría, en fin, dun plan de intervención adaptado ós contextos familiar e escolar, que responda ós principios de:

- **Continuidade:** a orientación é un proceso que debe ter lugar ó longo de toda a vida.
- **Prevenición:** calquera actuación ha de concibirse fundamentalmente dentro do ámbito da prevención, sen que elo supoña renunciar ás situacións puntuais de tipo asistencial (atención a suxeitos con dificultades de aprendizaxe, asesoramento o profesorado ante situacións problemáticas concretas).
- **Diversidade:** un dos aspectos fundamentais da colaboración psicopedagóxica é a atención ó alumnado con necesidades educativas especiais asociadas a sobredotación intelectual, discapacidade, ou diversidade cultural, lingüística, etc.
- **Convivencia:** Entre os obxectivos prioritarios da acción orientadora está a mellora constante da convivencia escolar, mediante a prevención e a mediación nos conflitos.
- **Integración:** debe formar parte do sistema educativo.
- **Universalidade:** dirixido a toda a comunidade escolar.
- **Autonomía:** debe contribuír a desenrolar no alumno a autonomía persoal, a capacidade para tomar decisións, etc.
- **Igualdade:** debe contribuír á superación de prexuizos sociais como a discriminación polo sexo, raza, etc.

5. CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Procedencia dos **datos**

Para a avaliación do Plan vamos a utilizar os datos suministrados por:

- * as persoas implicadas no seu diseño e desenvolvemento: membros do Departamento, tutores e profesores.
- * os destinatarios: alumnos, pais e profesores.

Instrumentos para a recollida de datos

- * Cuestionarios
- * Entrevistas
- * Intercambios orais

Indicadores de calidade

Como indicadores de calidade do Plan de Orientación e polo tanto como criterios de avaliación vamos a considerar os seguintes:

- * Adecuación do Plan as necesidades reais dos destinatarios.
- * Adecuación dos obxectivos previstos á vista dos logros acadados.
- * Adecuación das actividades programadas.
- * Adecuación dos recursos disponibles.
- * Adecuación da temporalización.
- * Adecuación do horario.
- * Grao de participación da comunidade educativa nas actividades realizadas.
- * Grao de implicación dos responsables no seu desenvolvemento.

Carlos Mariño Castro